

Staderapport for etape 5
Perioden 10/5 til 12/5 2010
For forundersøgelse af
Journalnr.: SIM 50/2008 – Interrimsvej
Stednr. 13.03.03-204

KUAS j.nr.:2008-7.24.02/SIM-0018

Sted: Funder-Pankas
Matr.nr.: 14c, 19e
Ejerlav: Funder By
Sogn: Funder
Herred: Hids
Gl. Amt: Viborg

Fig. 1. Gravmaskinen på arbejde i søgegrøft F 206. I forgrunden ses stolpehuller som mørke pletter i jorden

Silkeborg Kulturhistoriske Museum
den 5. juli 2010

Kirsten Nellemann Nielsen

Indhold

Indhold	2
Udgravningens resultater	2
Topografi.....	4
Tidligere registrerede fortidsminder på strækningen	4
Metode	6
Udgravningsdata	6
Fremtidigt arbejde.....	6
Oversigt over søgegrøfter.....	7

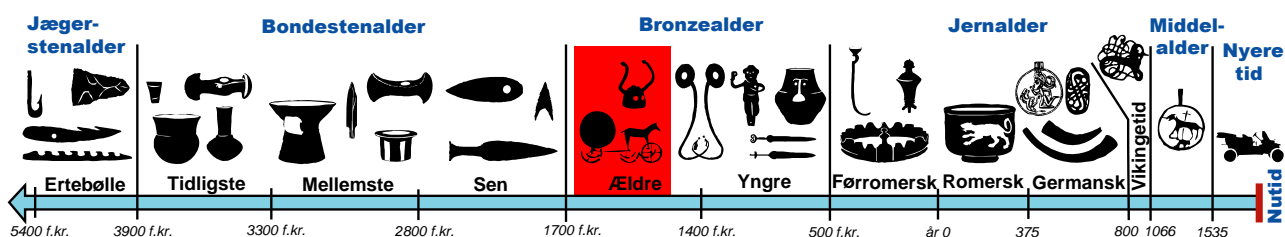

Fig. 2. Dateringslinie. Den røde baggrund angiver den omtrentlige datering for de anlæg, der indtil videre er blevet dateret ud fra den fundne keramik og hustypologi

Udgravningens resultater

Forud for anlægsarbejderne på motorvejsstrækningen Pankas - Funder udfører Silkeborg Kulturhistoriske Museum arkæologiske forundersøgelser efter aftale med bygherre, Vejdirektoratet.

I perioden fra den 10. maj 2010 til den 12. maj 2010 lavede museet en forundersøgelse, hvor en interrimsvej samt en holdeplads skal placeres. Dele af området er fredet natur, og er derfor ikke undersøgt. I alt blev der gravet 9 grøfter.

På marken umiddelbart ind mod Funder Kirkeby blev der anlagt tre grøfter (F203-F205). Dette havde lodsejer ikke givet tilladelse til og hændelsesforløbet skyldes en kommunikationsfejl mellem Vejdirektoratet og Silkeborg Kulturhistoriske Museum. I disse grøfter fremkom intet, der nødvendiggør en egentlig arkæologisk undersøgelse.

Fig. 3. Kort over området, med de ni grøfter

Området syd for naturfredningen lå umiddelbart syd for en af Silkeborg Kulturhistoriske Museums tidligere udgravninger: SIM 3/2009. I grøfterne F206 og F207 fandtes som forventet stolpehuller, der hørte til et hus, hvis nordlige del var registreret i en tidligere udgravning. I grøfterne F208-F210 fandtes kun sporadiske forhistoriske aktivitetsspor, der ikke nødvendiggør en egentlig arkæologisk undersøgelse.

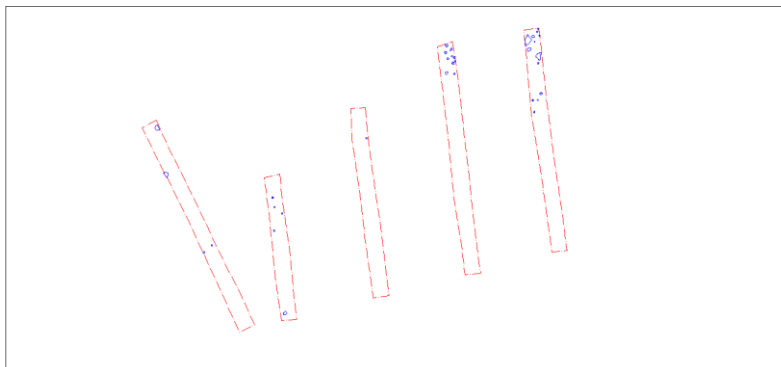

Fig. 4. Grøfterne F206-F210. Det ses tydeligt, at anlægstheden er størst i nordenden af de to østligste grøfter

Da stolpehullerne i den nordlige del af grøfterne F206 og F207 var de eneste forhistoriske aktivitetsspor, der krævede en nærmere arkæologisk undersøgelse, besluttedes det at undersøge anlægssporene i forbindelse med forundersøgelsen. Denne fremgangsmåde blev valgt, da det vurderedes, at udgravningen kunne foretages i løbet af et par dage og inden for forundersøgelsens budget.

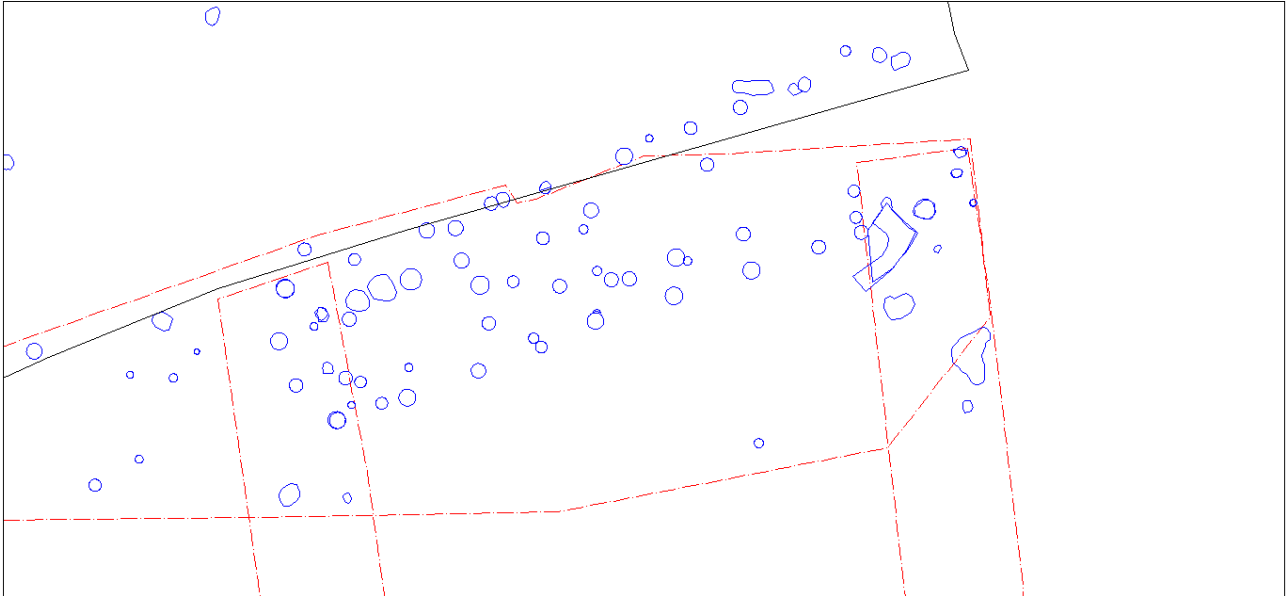

Fig. 5. Bronzealderhuset i søgegrøft F211. Stolpehullerne nord for den sorte streg blev registreret i en udgravning i sommeren 2009 (SIM 3/2009).

Huset kan på grund af dets udformning dateres til ældre bronzealder. Der er tale om et tre-skibet langhus, hvor de tagbærende stolper har stået i to rækker ned gennem bygningen. I den vestlige ende af huset har beboelsesafdelingen med kogestensgruber (A967, A968, A970) været, mens østenden formodentlig har været benyttet som stald.

Hele det undersøgte område for interimsvejen og skurvognspladsen kan hermed betragtes som frigivet.

Topografi

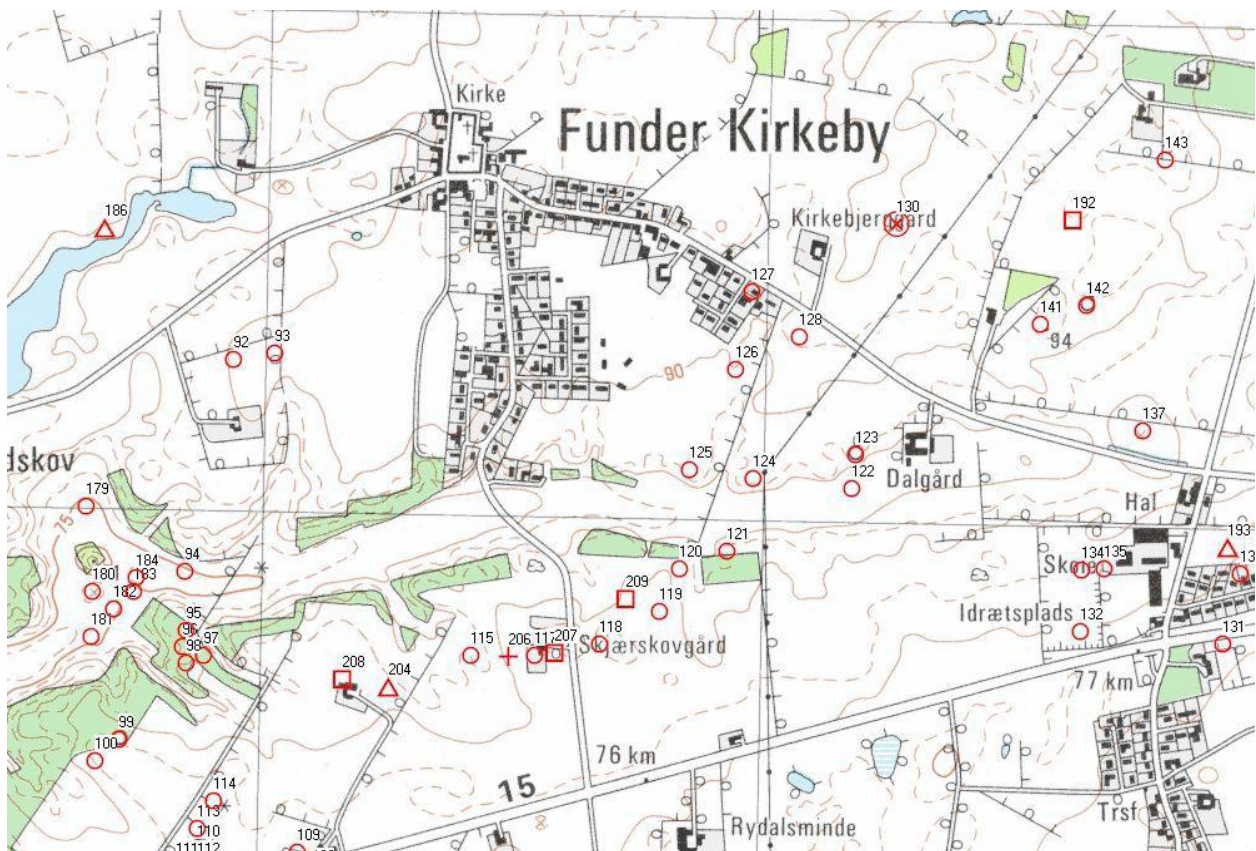
Det berørte område ligger i et let kuperet terræn vest for Silkeborg og umiddelbart syd for Funder Kirkeby. Undersøgelsesområdet lå på matrikel 1a, Funder, Funder sogn, nord for Hovedvej 15 og øst for Skærskovvej.

Tidligere registrerede fortidsminder på strækningen

Lokalområdet er rigt på fortidsminder. Af synlige fortidsminder er der en række fredede gravhøje på begge sider af Hovedvej 15, og endnu flere har eksisteret i fortiden. Foruden den her undersøgte gravhøj er der således i Det Kulturhistoriske Centralregister registreret ikke færre end 14, nu overpløjede, gravhøje i området mellem Skærskovvej i vest, Funder Kirkevej i nord, Funder Skolevej i øst og Hovedvej 15 i syd. En høj række, der så nogenlunde har fulgt den nuværende øst/vestgående Hovedvej 15. Høj rækken markerer sandsynligvis et gammelt vejforløb, der har fulgt naturligt farbare forløb langs højningerne i landskabet.

Foruden indeværende undersøgelse har Silkeborg Kulturhistoriske Museum foretaget en række andre arkæologiske undersøgelser i området forud for anlæggelsen af motorvejstracéet, samt i relation til byggemodning af tilstødende områder. Hidtil er undersøgt resterne af tre overpløjede gravhøje og bebyggelsesspor fra neolitikum og bronzealder i forbindelse hermed. (Sb.nr. 119, 120 og 123, journaliseret på Silkeborg Kulturhistoriske Museum som henholdsvis SIM 8/2009, SIM 9/2009 samt SIM 11/2009.)

Desuden er der undersøgt udstrakte bebyggelsesspor fra bronzealderen og neolitikum ud mod den nuværende Hovedvej 15. (Journaliseret på Silkeborg Kulturhistoriske Museum som SIM 17/2009 og SIM 39/2009)

Fig. 6. Registrerede fund og fortidsminder syd for Funder Kirkeby. Den aktuelle gravning er punkt 207. Bopladsspor er markerede med firkantet signatur, og høje med rund.

Undergrunden i området er temmelig homogen og består af ler og sand i let varierende blandingsforhold. I den østlige del af det undersøgte område består råjorden altovervejende af ler med let iblanding af sand og enkelte sandede partier, mens mængden af sand stiger længere mod vest.

Metode

Der blev udlagt en række parallelle, nord-syd orienterede og omtrent fire meter brede søgegrøfter med cirka 20 meters mellemrum.

I tilfælde af tvivlsspørgsmål om tilstedeværelsen af huse eller andre forhistoriske anlæg og strukturer blev der foretaget udvidelser af søgegrøfterne.

Muldafrømningen samt fjernelsen af 10-15 cm råjord foretoges med maskine. Alle anlægsspor og aflejringer blev indmålt med GPS i system 34 Jylland/Fyn. Alle oplysninger fremkommet ved undersøgelsen registreredes i gravebogen. Enkelte anlæg blev undersøgt. Dissere er efterfølgende indført i databasen MUD (Museernes Udgravningsdata). Grøfterne blev dækket umiddelbart efter undersøgelserne.

Udgravningsdata

Undersøgelsen fandt sted i perioden fra den 10. maj 2010 til den 12. maj 2010 med følgende deltagere: cand.mag. Kirsten Nellemann Nielsen (daglig leder) og mag.art., ph.d. Mogens Skaaning Høgsberg. Maskinkraft blev stillet til rådighed af entreprenør Leo Rask Andersen (daglig maskinfører John Madsen).

Ansvarlig for projektet på Silkeborg Kulturhistoriske Museum er cand.mag. Peter Mohr Christensen, som står for kontakten med lodsejere samt kommunikation med Vejdirektoratets kontaktpersoner.

Al feltregistrering er indført i det fælles system MUD (Museernes Udgravningsdata). Alle oldsager og original dokumentation opbevares på Silkeborg Kulturhistoriske Museum, journaliseret under sags nr. SIM 50/2008 Interrimsvej.

Fremtidigt arbejde

Arealet er undersøgt og hermed frigivet til anlægsarbejdet.

Oversigt over søgegrøfter

Søgegrøft 203

Startdato: 10/05/2010

Slutdato: 10/05/2010

Muldykkelse: 25 cm

Undergrund: Gult/rødt leret sand, tydelig smeltevandsdal, stedvist med let tendens til jernudfældninger

Beskrivelse: Tom

Søgegrøft 204

Startdato: 10/05/2010

Slutdato: 10/05/2010

Muldykkelse: 25 cm

Undergrund: Gult/rødt leret sand, tydelig smeltevandsdal, stedvist med let tendens til jernudfældninger

Beskrivelse: Tom

Søgegrøft 205

Startdato: 10/05/2010

Slutdato: 10/05/2010

Muldykkelse: 25 cm

Undergrund: Gult/rødt leret sand, tydelig smeltevandsdal, stedvist med let tendens til jernudfældninger

Beskrivelse: Tom

Søgegrøft 206

Startdato: 11/05/2010

Slutdato: 12/05/2010

Muldykkelse: 30 cm

Undergrund: Grågult leret sand

Beskrivelse: Stolpehuller i den nordlige ende.

Søgegrøft 207

Startdato: 11/05/2010

Slutdato: 12/05/2010

Muldykkelse: 30 cm

Undergrund: Grågult leret sand

Beskrivelse: Stolpehuller i den nordlige ende.

Søgegrøft 208

Startdato: 11/05/2010

Slutdato: 12/05/2010

Muldykkelse: 30 cm

Undergrund: Grågult leret sand

Beskrivelse: Tom

Søgegrøft 209

Startdato: 11/05/2010

Slutdato: 12/05/2010

Muldykkelse: 30-40 cm

Undergrund: grågult leret sand

Beskrivelse: spredte fyldskifter i nordenden. Uden system

Søgegrøft 210

Startdato: 11/05/2010

Slutdato: 12/05/2010

Muldykkelse: 30 cm

Undergrund: Grågult sandet ler

Beskrivelse: Enkelte spredte fyldskifter i nordenden og midten. Uden system.

Søgegrøft 211

Startdato: 11/05/2010

Slutdato: 12/05/2010

Muldykkelse: 20-30 cm

Undergrund: Rødgult ler / sandet ler,

Beskrivelse: Øst-vest orienteret udvidelse. Mange stolpehuller. Hus fra ældre bronzealder.